

ІННОВАЦІЙНІ ОРІЄНТИРИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

*ПОДРЕЗ-РЯПОЛОВА І.В., К.Ю.Н.,
СТАРШИЙ НАУКОВИЙ СПІВРОБІТНИК,
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРАВОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ*

Соціально-економічна мотивація інноваційної активності є рушійною силою та передумовою якісного технологічного прориву розвитку регіону та національної економіки в цілому, що має особливе значення в умовах сучасних викликів глобалізації та зростання відкритості економіки України. Попри це, на сьогодні відсутні досконалі механізми та інструменти такої мотивації, що унеможливає повноцінну та цілісну реалізацію внутрішнього ринкового потенціалу та значно знижує соціо-еколого-економічну ефективність трансформацій на шляху до побудови ринкової економіки, здатної вистояти в мінливих умовах зовнішнього середовища [1].

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, яка затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року № 695, визначає генеральний вектор сталого розвитку регіонів та є основним планувальним документом для реалізації секторальних стратегій розвитку, координації державної політики у різних сферах, досягнення ефективності використання державних ресурсів у територіальних громадах та регіонах в інтересах людини, єдності держави, сталого розвитку історичних населених місць та збереження традиційного характеру історичного середовища, збереження навколишнього природного середовища та сталого використання природних ресурсів для нинішнього та майбутніх поколінь українців [2].

Крім того, вказана Стратегія визначає основні тенденції та проблеми соціально-економічного розвитку регіонів у контексті загальнодержавних викликів. Так, конкурентними перевагами регіонів встановлені: відкритість для бізнесу; людський капітал (при цьому, більшість регіональних центрів мають потужну науково-освітню базу, що забезпечується регіональними науково-дослідними інститутами, закладами вищої освіти з відповідним кадровим потенціалом, що в майбутньому можуть стати основою для створення науково-виробничих та інноваційних центрів розвитку); вигідне географічне

розташування; потужний транзитний потенціал; потужний історико-культурний потенціал; доступна вартість життя в Україні порівняно з більшістю європейських держав.

Сучасні умови воєнного стану, встановленого Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 р. № 64/2022 [3] змінили національну економіку країни. Військова агресія Російської Федерації проти України завдала руйнівної соціально-економічної та екологічної шкоди регіонам нашої країни, тому, першочерговим завданням наразі є відновлення та переорієнтація регіональної економіки та соціально-економічної інфраструктури.

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки визначає наступні актуальні проблеми соціально-економічного розвитку регіонів:

1. Нестійкість конкурентної позиції України у світі.
2. Збройна агресія Російської Федерації проти України та тимчасова окупація частини її території.
3. Поглиблення демографічної кризи.
4. Зміна клімату, погіршення екологічної ситуації.
5. Погіршення якості людського капіталу.
6. Непродуктивна економіка. Проблемною тенденцією є орієнтація регіональної економіки переважно на сировинні галузі, зниження темпів впровадження інноваційних видів продукції, низька підприємницька активність населення, впровадження виробництва інноваційних видів продукції за останні роки загалом майже відсутнє.
7. Невідповідність інфраструктури сучасним потребам людини та економіки, недосконалість системи національної стійкості та захисту об'єктів критичної інфраструктури.
8. Слабкість публічних інституцій.

Зазначені проблеми обумовили необхідність розв'язання в рамках цієї Стратегії наступних питань: 1) слабка інтеграція регіональних просторів у загальноукраїнський; 2) низький рівень конкурентоспроможності регіонів, в тому числі через непродуктивну регіональну економіку більшості регіонів та низький рівень регіонального інноваційного розвитку; 3) недостатня спроможність центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інституцій регіонального розвитку до ефективного впровадження реформ, надання високоякісних послуг населенню та розв'язання проблем соціально-економічного розвитку територій.

Разом з цим, вказані проблеми соціально-економічного розвитку регіонів у контексті воєнного стану загострюються та потребують розроблення дієвих додаткових механізмів їх подолання. Отже, подальших концептуальних досліджень потребують питання щодо інноваційних факторів соціально-економічного розвитку та удосконалення соціально-економічних стимулів для зростання інноваційної та інвестиційної активності в умовах викликів воєнного часу.

Література.

1. Соціально-економічна мотивація інноваційного розвитку регіону: монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, професора О.В. Прокопенко. Суми: Сумський державний університет, 2012. 576 с.

2. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>

3. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2>

КЛАСИФІКАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ДЕФІЦИТУ БЮДЖЕТУ

***ПОЛІЩУК В.О., ЗДОБУВАЧКА ВИЩОЇ ОСВІТИ*,
ХЕРСОНЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

У сучасній теорії і практиці фінансів у зв'язку з бюджетними дефіцитами вживають такі поняття: фінансування бюджету, джерела фінансування (покриття) бюджетного дефіциту, дефіцитне фінансування. Два останніх поняття були відомі в Україні, а перше - запозичене на Заході та введене в українську фінансову практику з прийняттям Бюджетного кодексу. За Кодексом фінансування бюджету - надходження та витрати у зв'язку зі зміною обсягу боргу, а також залишку готівкових коштів за бюджетом, які використовуються для покриття різниці між доходами і видатками бюджету.

На практиці фінансуванням бюджету вважають групу певних фінансових операцій, джерелами фінансування бюджетного дефіциту – види фінансових ресурсів, а дефіцитним фінансуванням - тип фінансової політики.

* Науковий керівник – Петренко В.С., д.е.н., доцент